

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

дисципліни
з підготовки на
освітньо-кваліфікаційний
рівень
за спеціальністю

«Теорія інформації та кодування»

Магістр

8.05010103 – Системне проектування

Розробив: ст.викл. Гризун М.М.

Розглянуто і затверджено на засіданні систем і процесів управління
Протокол № 14 від « 24 » 06 _____ 2015 р.

Дисципліна викладається у 9 семестрі.

Обсяг дисципліни: загальний обсяг – 150 (кредитів – 5), з них: аудиторних годин – 64 а.г. (лекційні заняття – 48 а.г., практичні заняття – 16 а.г.), самостійна робота студентів – 86 а.г.

Модуль 1 «Предмет та основні поняття теорії інформації» – 22 а.г. / 2 кр. (СР: 46 а.г.);

Модуль 2 «Кодування» – 42 а.г./2 кр. (СР: 40 а.г.);

I. ЦІЛЬОВІ ВКАЗІВКИ

Предметом вивчення навчальної дисципліни є вивчення базових понять і основних законів теорії випадкових процесів, теорії масового обслуговування та теорії надійності, що повною мірою використовуються в сучасних системах автоматизованого контролю.

Міждисциплінарні зв'язки: Для розуміння курсу необхідні знання, набуті у середній школі, а також знання курсу «Математичний аналіз», «Теорія ймовірностей і математична статистика», «Програмування». У подальшому складові частини курсу використовуються для вивчення низки спецкурсів відповідного напрямку.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістовних розділів:

1. Теорія інформації.
2. Кодування.

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Теорія інформації і кодування» є: сформувати у студентів знання, вміння і навички, необхідні для усвідомлення і раціонального використання понять, законів і методів теорії інформації та способів кодування, як предмету вивчення, і як засобу для вивчення інших предметних областей, зокрема, систем штучного інтелекту, формальних систем, математичного моделювання. Навчитись ефективно застосовувати теоретичний апарат і спеціальні методи дисципліни для розв'язання практичних задач.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Теорія інформації і кодування» є: навчання студентів теоретичним основам і методам теорії інформації і кодування та застосуванню цих методів у інших дисциплінах.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 години 5 кредити ЄКТС.

II. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ «Теорія інформації і кодування»

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий розділ 1. *Предмет та основні поняття теорії інформації*

Тема 1.1. Поняття ентропії та її властивості. Ентропія складної системи. Теорема додавання ентропій. Поняття умовної ентропії. Теорема про ентропію об'єднаної системи.

Тема 1.2. Поняття інформації. Види інформації. Різниця між основною і підпорядкованою системами. Теорема про повну інформацію. Часткова інформація про систему, що є в окремому повідомленні. Часткова інформація про подію, що знаходиться в повідомленні про іншу подію. Ентропія та інформація системи з неперервною множиною станів.

Змістовий розділ 2. *Кодування*

Тема 2.1. Вступ. Що таке кодування. Основні поняття. Принцип економного кодування. Код Шенона-Фано. Коди-антиподи. Математичні основи перешкодостійкого кодування. Порівняння. Групи. Кільця. Поле та ідеал.

Тема 2.2. Елементи теорії перешкодостійкого кодування. Основні визначення. Загальні підходи до знаходження і виправлення помилок. Лінійні (групові) коди. Систематичний код. Циклічний код.

Тема 2.3. Декодування. Декодування за синдромом.

Розподіл навчального часу за розділами, темами та видами навчальних занять

Розділи, теми	Види занять					Залік	Іспит
	Всього	Лекції	Практич.	Контрольн	РГЗ		
5 курс, 9 семестр	64	48	16				+
Модуль 1	22	18	4				
Модуль 2	42	30	12				

Ш. ЛІТЕРАТУРА.

◆ ОСНОВНА:

1. Цымбал В.П. Теория информации и кодирование. - К. : Вища шк., 1992.
2. Свирид, Ю. В. Основы теории информации. - Минск : БГУ, 2003.
3. Колмогоров, А. Н. Теория информации и теория алгоритмов. - М. : Наука, 1987.
4. Витерби, А. Д. Принципы цифровой связи и кодирования. - М. : Радио и связь, 1982.
5. Качанов П.А., Горбачев В.В. Основы теории информации и управления. - Харьков : НТУ "ХПИ", 2005.
6. Шастова, Г. А. Кодирование и помехоустойчивость передачи телемеханической информации. - М. ; Л. : Энергия, 1966.
7. Амелькин В.А. Методы нумерационного кодирования. - Новосибирск : Наука, 1986.
8. Зайцев В.Ф. Кодирование информации в ЕС ЭВМ. - М. : Радио и связь, 1990.